

Giuvens e giuvnas duain planisar lur vitgs e citads

Ina classa da Cuira è sa participada ad ina conferenza da pressa a Berna

■ **(anr/vi) L'emna passada han gimnasiasts da Cuira dà l'entschatta ad ina concorrenza naziunala davart la planisaziun da territori. Anina Zarn da Domat e Flurina Chistell da Schluein èn stadas da la partida a la conferenza da pressa a Berna.** La conferenza da pressa ha gù lieu il mardi en chasa federala. La classa dal scolast da geografia *Philippe Benguerel* è stada preschenta. Singuls scolars han pudì explitgar tge ideas ch'els han pertutgant la planisaziun dal territori. La concorrenza naziunala per giuvenils tranter 12 e 20 onns duai mussar tge giavischs che la giuventetgna ha per il futur da lur vitgs e citads (guarda fanestra).

Schurnalists dumondan pauc

La gimnasiasta *Anina Zarn* da Domat è ina da las scolaras da la 5EF ch'è stada envidada a la conferenza da pressa. I saja stà in zitg donn ch'ils schurnalists hajan tschentà uschè paucas dumondas, manegia Zarn. Ella e ses conscolars sajan sa preparads bain ed avessan anc gugent raquintà dapli davart lur ideas ed opiniuns. Ma a l'entschatta da la conferenza hajan ils responsabels referi ditg davart la concorrenza, ed il davos saja restà memia pauc temp per tschentar dumondas e dar respostas.

Zarn avess per exempel gugent ditg ch'ella haja sias prioritads tar la protecziun da la natira e dals animals. Quai na saja segir betg il sulet punct impurtant, conceda Zarn. Ma tar la planisaziun dal territori duesian ins tegnair quint al plaz che stat a disposiziun e betg surbajegiar la cuntrada. «I na po betg esser tuttina a nus, co la cuntrada vegn a vesair ora per quels che vegnan suenter nus.»

Ina tematica nunusitada

Flurina Chistell da Schluein è medemamain scolara da la classa ch'è sa decidida per geografia sco rom d'elecziun. Avant che lur scolast haja tematisà la planisaziun dal territori en scola n'avevia ella anc mai udì insatge da quai. Ma cun il temp haja la

materia cumenzà ad interessar ella. I saja stà interessant d'udir tge perscripziuns ch'i dettia e ch'era il stadi scrivia avant co ch'i saja da duvra il territori.

En scola hajan els examinà en gruppas differents scenaris dal futur e guardà co che la Svizra pudess vesair ora pli tard inagiada. In scenari saja stà che tut sa concentreschia be pli sin paucs centers gronds. In auter scenari haja mussà ina varianta cun blers centers pitschens, etc. Omaduas gimnasiasts dian ch'ellas hajan profità bler da l'instrucziun davart la planisaziun dal territori. Ellas vesian uss tschertas chaussas auter e chapeschian meglier, sch'ellas legian en la gasetta insatge davart la tematica. I saja interessant da savair co ch'ins po proteger la natira e tge perscripziuns ch'i dettia gia en quel connex.

Ina chaussa viva

L'onn proxim vul *Philippe Benguerel*, il scolast da geografia, puspè tematisar cun ina nova classa la planisaziun da territori. Cun la classa ch'el è stà l'emna passada a Berna na po el betg pli prender part a la concorrenza, damai ch'il temp na tanscha betg. Ma cun la proxima classa less el prender part. «La classa

duai, sche pussaivel, vegnir sezza cun ideas.» I duai esser ideas che han da far cun ils vitgs u l'ambient dals scolars. Benguerel po dentant era s'imaginar che la classa faschess in project en connex cun la Porta Alpina.

Sch'ins explitgeschia la planisaziun dal territori en scola saja quai ina materia sitga, di Benguerel. I giaja per da tuttas sorts leschas, per architectura, politica e traffic. Ma sco ch'ins sa concentreschia sin ina lavur practica, sco p. ex. in project da concorrenza, daventia la materia tuttenina viva.

Emprender da planisader u planisadra?

A la Scol'auta professiunala a Rapperswil pon ins studegiar planisaziun dal territori. En mintga semester studegian tranter diesch fin ventg scolars. Ils planisaders e las planisadras che bandunan la scola èn da preschent fitg tschertgads, scriva la scol'auta. En Svizra dovria quai mintg'onn radund 60 novs planisaders u planisadras.

Per personas tranter 12 e 20 onns

La concorrenza naziunala vegn organisada da la Scol'auta professiunala a Rapperswil. Classas u gruppas da la scola reala, secundara, dal gimnasi u da scolas professiunlas pon sa participar. La giuventetgna po vegnir cun ideas e propostas co che l'ambient, ils vitgs e las citads dal futur duain vesair ora. «En l'interess da lur atgna generaziun duai la giuventetgna svizra daventar pertscharta da l'influenza ch'ella ha sin l'ambient dal futur», scriva la scol'auta en connex cun la concorrenza.

Las gruppas u classas che gu-

dognan la concorrenza obtegnan premis en daner ed han la pussaivladad da prender part a seminaris cun planisaders da professiun. Ils organisaders vulan era realisar ina u l'otra da las meglras propostas.

Las lavurs da concorrenza duain dar impuls a las autoritads ed als politichers che sa fatschentan cun la planisaziun da las citads e vischnancas svizras.

Interessents obtegnan infurmezziuns detagliadas sut www.jgl-wettbewerb.ch. Per sa participar a la concorrenza ston ins s'annunziar fin ils 30 da settember.